

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2020-05-14
Besvaras senast
2020-06-04

Till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:401 Den striktare bedömningen av grundläggande behov

Nyligen uppdaterades Försäkringskassans vägledning kring assistansersättningen angående bedömning av vad som ska omfattas av det grundläggande behovet personlig hygien. Detta med anledning av en dom i Högsta förvaltningsdomstolen (HFD 2019 ref. 56, domsnytt 2019:031). Myndighetens vägledning slår fast att det endast är hjälp som syftar till att hålla kroppen ren från smuts och andra ohälsosamma ämnen som kan godtas som det grundläggande behovet personlig hygien. Och då bara de delar av dessa behov som är av mycket privat eller integritetskänslig karaktär.

I praktiken innebär den nya striktare bedömningen att personer med funktionsnedsättning inte får assistansersättning utifrån begreppet grundläggande behov för det som de flesta av oss skulle räkna till våra rutiner för personlig hygien. Det handlar exempelvis om att använda deodorant, raka benen eller armhålorna, smörja in kroppen med hudkräm efter duschen, fila naglarna, trimma skägget, sminka sig och att använda balsam samt reda ut och torka håret.

Sedan regeringens regleringsbrev till Försäkringskassan 2016, med direktivet att bryta utveckling av antalet timmar inom assistansersättningen, har nedskärningarna inom assistansen accelererat. Gamla domar från HDF började tolkats mycket mer restriktivt av myndigheten än tidigare. I dag har ungefär 2 000 färre personer med omfattande funktionsnedsättning assistansersättning jämfört med i januari 2016. Ytterligare fler personer har fått nedskärningar i antalet assistanstimmar vilket medför stora begränsningar i deras liv.

I och med den aktuella revideringen av myndighetens vägledning skärps rättspraxis ytterligare. I förlängningen riskerar den striktare myndighetsbedömningen att allt färre personer når upp till 20 timmars grundläggande behov per vecka vilket är brytpunkten för att kvalificeras för statlig assistansersättning.

Vi kristdemokrater anser att rådande rättspraxis uppenbart strider mot intentionen med LSS och mot FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som Sverige har förbundit sig att följa. Vi anser därför att det krävs omfattande åtgärder för att skapa en mer värdig och medmänsklig funktionshinderspolitik.

Januariöverenskommelsen mellan S, MP, C och L berör visserligen assistansen, men åtgärderna är i vår mening inte tillräckliga för att återupprätta intentionen med LSS. Särskilt eftersom Försäkringskassans nya vägledning angående det grundläggande behovet personlig hygien medför ytterligare skärpning av de senaste årens redan strama rättspraxis. När rätten urholkas gentemot lagens ursprungliga intentioner på grund av förändrad rättspraxis krävs det politiska åtgärder för att säkerställa att den som har behov av assistansersättning ska få det.

Baserat på ovanstående vill jag fråga socialminister Lena Hallengren följande:

1. Anser ministern att intentionen i LSS – att personer med omfattande funktionsnedsättning ska ges möjlighet att leva som andra – är uppfylld när det grundläggande behovet personlig hygien begränsas till att endast omfatta hjälp som syftar till att hålla kroppen ren från smuts och andra ohälsosamma ämnen?
2. Vilka åtgärder, utöver de angivna i januariöverenskommelsen, är socialministern och regeringen beredd att vidta för att personer med omfattande funktionsnedsättning ska kunna leva ett liv som andra i enlighet med intentionen i LSS?

.....

Pia Steensland (KD)

Överlämnas enligt uppdrag

Johan Welander